

С. Тодос'єнко. Рецидива про школу. *Видавництво „Дзвін“*, № 3. Стор. 16. У Києві.

Думка розказати простому читачеві популярною мовою про шкільне питання на Україні—дуже на часі. Адже не можна забувати ні на одну мить, яку величезну вагу в народньому житті має добра народня школа і як потрібно, щоб народ дививсь на неї по правді, знав, чого має вимагати від сучасної школи та якою повинна бути школа, щоб зробитись справжнім джерелом освіти й доброго виховання. Тільки коли зрозуміють це широкі маси, коли перестануть дивитись на школу, як на лекший спосіб вийти „на панську лінію“—повстане той могучий рух, що кінець-кінцем доведе таки до націоналізації школи на Україні.

На жаль, книжечка д. Тодос'єнка не дуже щасливо задовольняє таке велике вимогання. Взагалі робить вона вражіння написаної на швидку, не обробленої гаразд; не використовує всього того, що можна б сказати в оборону української школи, і робить це не так, щоб промовляти просто до думки й почування неосвіченої людини. Докази занадто книжні, до яких звикли люде з освітою, але які, ледаче чи переконають людину, що вперше над цією справою замислиться. „Що далі життя все більш ускладнюється“ (ст. 4), „Коли хто хоче тепера бути *достойним назвиська людини*“... (ст. 5) і такі інші аргументи, треба думати, пропадуть зовсім для читача, якому призначено книжку д. Тодос'єнка. Так само не робитимуть на неї вражіння й посилання на педагогічні авторитети: яке діло до думки напр., Ушинського людині, для якої саме наймення славетного педагога та його заслуги—порожнє слово? Далеко з цього погляду більш говорять ті сторінки книжечки, на яких показано практичну шкоду від чужої школи, і можна пожалувати, що автор не спинився на цьому докладніше. Взагалі за вихідний пункт аргументації треба було брати чисто практичні потреби, як ближчі й більш зрозумілі читачам, і дати більш фактичного матеріялу. Мова й виклад повинні б бути популярніші, коректа пильнішою.

С. Є.